

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 219. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801209280/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

LÆSNING

ver udrenset. Jo større Kultur et Folk har, jo mere Frihed giver det sine Forfattere. Virkningen af dette kan man se i Frankrig, hvor der paa Ludvig den Fjortendes Tid opstod Historikere, Talere, Filosofer og Digttere, hvis Værker vor Tids Forfattere beundrer, men slet ikke er i Stand til at efterligne. Da Trykkefriheden blev indskrænket ved haarde Love, og Talerne, Digterne, ja selv Komedieforfatterne kom under en strengere Censur, da

blev hvert Diger-Indfald plat,
Sangen toned hæst og mat.

Nu da Sverige har faaet Fred er de svenske Forfattere begyndt at rejse Hovedet. Men selv om man vilde sætte alle Sejl til, som man siger, saa tror jeg ikke paa nogen større Fremgang saa længe den gamle Censur bliver ved med at lægge Baand paa Aandslivet. At der ikke maa skrives noget som strider imod Religion og Moral, det er efter min Mening en nødvendig Sikkerhedsforanstaltning; men Censorerne udvider den i én Uendelighed; de leder efter Majestætsfornærmelser i Kogebøger og slaar bagud hver Gang de ser noget uvant eller noget der ikke er helt fortærsket. Gid Censuren kun gik frem efter denne ene Regel: »Det paahviler Censorerne at have Indseende med at den litterære Verden ikke ved Udgivelsen af banale, pøbelagtige eller plagierende Skrifter bliver nedsat i det almindelige Omdømme«. Saadan en Regel vilde have den Virkning at der vilde udkomme faa, men udmærkede Skrifter, som vort Aarhundrede kunde være bekendt, i Stedet for de Aarstalstabeller og den tilsvinede Makulatur som litterære Proletarer bylter paa os, og som vi er ved at kvæles i.

Der er en Del Mennesker der mener at jeg nærer et intetst Had til Metafysikken. Det kommer af den saakaldte Lovtale jeg for nogle Aar siden holdt over denne Videnskab, og som man snarere ansaa for at være en Ligprædiken. Men ved Metafysik forstod jeg en Liste over Fagudtryk og subtile Distinktioner som Disputatsdelta-